

Vydaním druhého zväzku Vybraných spisov Marxa a Engelsa dovŕšilo vydavateľstvo Pravda významnú úlohu svojho edičného poslania pri sprístupňovaní prác klasikov marxizmu slovenskej verejnosti.¹ Pravdu povediac pociťoval sa už dlhšie nedostatok slovenského prekladu Vybraných spisov Marxa a Engelsa ako ťaživá medzera nielen v úzkom kruhu vedeckých pracovníkov z oblasti spoločenských vied, ale aj v širšom okruhu vysokoškolských študentov, účastníkov vyšších foriem stranického vzdelávania, funkcionárskeho aktívu, kultúrnych pracovníkov, slovom všetkých tých, ktorí hľadajú sústredu a pohotovo dostupnú informáciu v hlavných otázkach marxistickej teórie. Výber prác, zaradených roku 1934 pracovníkmi Ústavu Marxa—Engelsa—Lenina v Moskve do dvojväzkového vydania základných prác klasikov marxizmu, vydržal viac ako úspešne skúšku časom a aj dnes predstavuje azda naj sústredenejšiu formu zhrnutia základných poznatkov marxizmu v autentickom podaní jeho tvorcov.

Východiskom výberu bola snaha podať ucelený obraz o marxizme v jednote jeho troch základných súčastí, filozofie, ekonómie a socializmu a táto snaha pri uplatnení hľadiska podstatnosti výberu priniesla výsledok, ktorý už desaťročia, takmer vo všetkých svetových jazykoch stelesňuje klasický súbor vzájomne sa dopĺňajúcich a myšlienkově korešpondujúcich dokumentov marxistického myslenia.

Aj keby dnes bolo možné vnieť do tohto výberu isté korektívy, odrážajúce zmenené potreby ideologickej a propagandistickej práce v podmienkach súčasnosti, prinieslo pretlmočenie pôvodnej podoby Vybraných spisov Marxa a Engelsa nesporné výhody prevereného súboru textov, ktorý navyše podstatne uľahčuje štúdium a literárnu prácu všade tam, kde je po-

trebné citovať, prekladať, porovnávať texty v rôznych jazykoch a pod.

Vydaním Vybraných spisov Marxa a Engelsa sa v podstate dovŕšilo vydávanie hlavných prác klasikov v špeciálnej edícii nakladateľstva Pravda — v Knižnici marxizmu-leninizmu — ktorá zatiaľ, pri problematickej účelnosti slovenského vydania Zbraných spisov Marxa a Engelsa, tvorí základný literárny fond marxistickej teórie v slovenskom jazyku. Okrem celkového ocenenia vzrastajúcej úrovne prekladov, vychádzajúcich oprávnene z originálneho znenia prekladaných textov, je potrebné vyzdvihnúť aj cieľavedomú orientáciu knižnice, ktorá už dnes podáva ucelený a reprezentatívny obraz o teoretickej tvorbe zakladateľov marxizmu v historickej retrospektívne jej ideového vývinu. Tým viac sa však žiada edičnú činnosť v rámci Knižnice marxizmu-leninizmu neuzatvárať ani neobmedzovať na vydávanie tematických zborníkov, ale postupne rozširovať zoznam jej titulov o ďalšie práce, okruh čitateľov ktorých bude azda užší ako pri dosiaľ vydávaných prácach, ale ktoré majú zásadný význam pre každú národnú kultúru ako základné orientačné hodnoty jej socialistickeho vývinu. Len celkom náhodne sa žiada pri tejto príležitosti spomenúť aspoň rané Marxove a Engelsove práce, Marxove Ekonomicko-filozofické rukopisy z roku 1844, širší výber z ich korešpondencie, vybrané časti z Marxových Náčrtkov ku kritike politickej ekonómie z rokov 1857—58, Leninove Filozofické zošity a pod. Konkrétne znalosť týchto prác má v slovenskej spoločenskovednej verejnosti bezpochyby svoj vlastný poznávací význam, ale súčasne je aj predpokladom poučeného prístupu k dejinnej kontinuite marxizmu, ktorý so sebou nesie aj odolnosť proti ideologickému zneužívaniu jeho jednotlivých etáp pre teoretické absolutizácie akéhokoľvek druhu.

Vybrané spisy Marxa a Engelsa zrejme nájdú — popri hlavných ekonomických

¹ MARX, K. — ENGELS, F.: Vybrané spisy, zv. II, Bratislava, Nakladateľstvo Pravda 1971.

dielach oboch klasikov a už skôr vydanej Čítanke marxistickej filozofie — miesto svojho určenia predovšetkým na pracovnom stole vysokoškolských študentov a nebude azda na škodu požiadať v tejto súvislosti nakladateľstvo Pravda, aby pri reedícii tohto ozaj osožného výberu textov

marxistickej teórie považovalo nad možnosťou jeho vydania v brožovanej úprave, ktorá by okrem ľahšej použiteľnosti snád dovolila aj väčšmi priblížiť cenu oboch zväzkov možnostiam študentského rozpočtu.

Juraj Suchý

ZAUJÍMAVÁ ČESKÁ FILOZOFICKÁ EDÍCIA

Ústav pro filosofii a sociologii ČSAV získal novú možnosť vydávať svoje práce. Má vlastnú tlačiareň s ofsetovým strojom Multilith, na ktorom sa dajú na naše pomery až v neuveriteľne krátkom čase, za niekoľko týždňov, ba až dní tlačíť knižné publikácie v desaťtisícovom i väčšom náklade. O výhodách takéhoto postupu netreba zvlášť hovoriť. Ide tu predovšetkým o veľkú pružnosť, s ktorou sa môžu vydávať práce pracovníkov ústavu. Z hľadiska pracovníkov Filozofického ústavu a vôbec všetkých ústavov SAV je to priam závideniahodná situácia, najmä keď uvážime, že práve teraz je Vydavateľstvo SAV schopné vydávať ich publikácie len s niekoľkoročným oneskorením (napríklad kniha autora tejto poznámky, *Humanistická iniciatíva Feuerbachovej filozofie*, napísaná z príležitosti 100. výročia Feuerbachovej smrti, ktoré pripadá na rok 1972, mala vyjsť v SAV až roku 1975!). Pravda, tieto publikácie pražského ústavu nevychádzajú vo veľkom náklade a nedostávajú sa do predaja, ale aj tak sú výhody tohto podujatia nesporné. Myšlienka, že výsledok niekoľkoročného úsilia zostane dlho, prípadne navždy ležať v zásuvke, je veľmi demoralizujúca.

Dostalo sa nám do ruky niekoľko publikácií tohto druhu. Sú to všetko práce Filozofickej sekcie ústavu. Medziodborový tím pre štúdium dejín českej filozofie tu vydáva ako svoju prvú publikáciu prvú časť (roky 1917—1921) práce Milady Rohanovej, *Soupis článků k vývoji českého marxistického myšlení*. 299 strán anotácie

(vrátane registra) poukazuje na bohatú marxistickú publikačnú činnosť v Čechách v rozpätí len piatich rokov z konca desiatych a počiatku dvadsiatych rokov nášho storočia. A v redakčnej poznámke sa hovorí, že je to stále len výber z marxistickej publikačnej činnosti z týchto rokov. Historik marxistického myslenia v Čechách tu získava neoceniteľnú pomôcku ku svojej práci.

Peter Horák vydáva svoju prepracovanú kandidátsku dizertáciu, *Studie z dějin historického pozitivismu*. Nie je to už práca z dejín českej, ale svetovej filozofie. Zaoberá sa, ako hovorí redakčná poznámka, „analýzou dvoch, na svoju dobu (19. storočie — T. M.) typických prístupov k dejinám, prístupu pozitivistického a tzv. historizmu“.

Ako historika filozofie, čiastočne aj slovenskej, nás zvlášť zaujala ďalšia, druhá publikácia Medziodborového tímu pre štúdium dejín českej filozofie, *Mistra Stanislava ze Znojma „De vero et falso“*. Je to prvá edícia dnes už len v piatich exemplároch zachovaného rukopisu Stanislava ze Znojma, známeho propagátora Wyclifovho učenia na pražskej univerzite, ktorý pravdepodobne získal pre toto učenie i svojho žiaka Jána Husa. Neskôr sa však obrátil proti Wyclifovi i Husovi. Prácu *De vero et falso* z každej stránky Heroldsky starostlivo pripravil Vilém Herold. Táto publikácia nás zaujala aj preto, že je prvou z pripravovanej série doteraz neuvyverejnených vzácnych rukopisov z dejín českej filozofie. V dohľadnom čase tu ma-